

Spetus

Kuida neile peab appi tõtma, kes nenda hädase sattunud, et, kui warmalt abbi ei sa, surma luggu kâes.

1) Peab warsi Urstile ehk Tohtrise, kes feige liggem, sedda sündind õnnetus teada andma, sest et Tohter teab parreminne kui mu rahwas, mis siis teha.

2) Surma hädase sattunud innimesse liggi ei pea rahwas mitte hulgaliste tungima, waid peab tedda, ni pea kui woimalik, ommeti ikka targa hõlega, siina paika kandma, kus wâhheima rahwas on, ja se jures ikka murret piddama, et innimesse pea saaks illewale hoitud.

3) Kui rahwas wõtiwad, ni kui Mõisti innimesse kohhus, hädalisi appi tõtta, siis seks nelli innimest on küllalt; teisi peab ärra sadetama, et nemmad tülilik ei olle.

4) Runni Tohter jouab tulla, peab sedda õpetust mõda teggema, mis nüüd tulles õõlda; siiski hoolaste, ja mitte ille wâgga ruttes.

I. Kuida neid aidata, kes wette langend.

1) Pärast sedda, et wette langend innimest sure hõlega on weest wâlja tommatud, et se jures

äkkise ruttoga temmale hâdda ei tehta, ei tohhi tedda foggoniiste mitte wadi peäl weretada, egga kätte peäl, egga linna peäl figutada, egga pead alla piddi põõrda, sest et se feik wâgga suurt kahjo ähwardab; waid peab üksnes innimesse pead wâhhe kõrgemale hoidma, filmad, su ja ninna sullega ehk õllisse kastetud willase riega muddast ja illast ja tattist puhustama, se järrele tedda liggema hõnõsse, soja tuppä kandma, nenda et pead hoitakse illes piddi ja filmad ei kaeta mitte kinni.

2) Märjad rided peab temma ümbert ärra wõtma, ja ihho sojendetud kuiwa rättifutte, ehk weel parreminne willase riega hõderuma; siis tuleb kess tuppä asset walmistada, linnad sojendada ja innimest parrema külje peäl sângi heita; agga peab uenda seadma et pea ja rindade al asse kõrgem on, kui kõhhu al.

3) Kui innimesse kõht on weest paisunud, siis peab tedda ellaste hõderuma ja alt illes piddi rinna pole trikimä.

4) Katta ihho waebaga ja hõderu tedda illes ültä sojendetud willase riega, agga kâe labba ja jalla talla harjadega. Külje alla ja jalgade wahhele panne kruusi ehk mis weel parrem poiesi, kus kewa wet sees ja mis hâsti kinni pandud, et weesi